

Handläggare
Jessica Lundkvist
Telefon: 08-508 25 181

Till
Socialnämnden
2020-11-17

Unga med LSS-tillhörighet och kompletterande psykiatrisk diagnos

Redovisning av budgetuppdrag.

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner redovisningen av budgetuppdrag om unga med LSS-tillhörighet och kompletterande psykiatrisk diagnos.

Fredrik Jurdell
förvaltningschef

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Utredningen visar att det finns ett behov i staden att utveckla samarbetet kring målgruppen unga med LSS tillhörighet och kompletterande psykiatrisk diagnos internt mellan stadens beställarenheter inom funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorg samt mellan socialtjänst och skolan. Förvaltningen planerar att genomföra en workshop med temat samhandling innehållande bland annat en genomgång av gällande regelverk och att goda exempel lyfts där man har fått till ett bra samarbete kring målgruppen.

Bakgrund

Under våren 2018 genomförde socialförvaltningen en kartläggning i stadsdelsförvaltningarna för att i ett första steg få en bild av målgruppen. Kartläggningen bestod av ett antal frågor som stadsdelsförvaltningarna fick svara på. Målgruppen var barn och unga upp till 20 år med speciella svårigheter, ofta med en diagnos inom autismspektrumet som också har svåra beteendestörningar. Det kunde även handla om utagerande beteende, trotsyndrom och självskadebeteende.

Resultatet från kartläggningen visade att det skiljer sig åt mellan stadsdelsförvaltningarna hur många barn och unga som passar in på beskrivningen ovan och som finns aktuella på stadsdelsförvaltningen. Diagnoser som ofta nämns är Autism, Asperger och ADHD. Flera stadsdelsförvaltningar beskriver också barn och unga med problematiken, men som inte har någon diagnos. Beteenden som är vanligt beskrivna är utagerande och aggressivt beteende, självskadebeteende, ångest, tvångsbeteende, isolering, suicidtankar. Många i målgruppen beskrivs ha stora svårigheter att anpassa sig till skolan och många har det på olika sätt svårt i hemmet.

I Stockholms stads budget för 2019 fick socialnämnden i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna inventera och utreda hur samarbetet runt gruppen unga med LSS med kompletterande psykiatriska diagnoser kan utvecklas. En arbetsgrupp bestående av enhetschefer från stadsdelsförvaltningarnas IoF (individ- och familjeomsorgen) och funktionsnedsättning, utredare från socialförvaltningens kompetenscenter barn och unga samt kompetenscenter vuxna har tillsammans tagit fram en riktad enkät som chefer från bägge verksamhetsområdena har besvarat. Enkätsvaren visar att det finns behov av att förbättra den interna samverkan i staden samt att även samverkan med barn- och ungdomspsykiatri kan förbättras. Ett samarbete med Region Stockholm krävs för att de unga ska få det stöd de behöver och ansvaret är både kommunens och regionens. Förvaltningen har dock valt att fokusera på den interna samverkan i staden och hur den kan förbättras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 11 november 2020 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 november 2020.

Ärendet

Socialnämnden har i Stockholms stads budget för 2020 fått i uppdrag att fortsätta arbetet som påbörjades genom kartläggningen 2018.

Resultatet av enkätundersökningen har sammanställts och presenterats för beställarcheferna inom funktionsnedsättning och för cheferna inom IoF. I dialogen med cheferna nämndes både exempel på hur man lyckats få till ett bra samarbete samt exempel på olika områden där samarbetet behöver utvecklas.

De som har byggt upp ett fungerande samarbete gav exempel på arbetssätt de använt sig av, nämligen:

- samhandläggning i dessa ärenden med medhandläggarskap,
- upprätta en lokal överenskommelse vilket har påverkat samarbetet positivt,
- SIP-samordnare har varit till stor hjälp i samarbetet,
- informationsmöten mellan avdelningarna om lagar och riktlinjer leder till ökad kunskap om varandras områden.

I dialogen framkom att många av cheferna ser ett behov av att få till ett bättre samarbete. Några utvecklingsområden lyftes:

- behov av att utveckla insatser i samverkan speciellt för unga som tillhör LSS-personkrets och har en beteendeproblematik. Ofta saknas kompetensen inom HVB (Hem för vård och boende) samt vid de särskilda ungdomshemmen inom Statens institutionsstyrelse kring hur de ungas funktionsnedsättning påverkar deras beteende,
- arbeta mer med motiveringsarbete inom funktionsnedsättningsenheten,
- öka kunskapen om varandras lagstiftning för att skapa samsyn och rimliga förväntningar,
- erbjuda barnrättsworkshops med samverkansperspektiv tillsammans med stadens barnombudsman och stadens funktionshinderombudsman,
- samarbetet har varit svårt när föräldern till ett barn med funktionsnedsättning behöver stöd i föräldrarollen,
- kontinuerliga möten bör ske mellan handläggare inom funktionsnedsättning och socialsekreterare inom IoF.

En fungerande skolgång är en viktig faktor för att motverka psykisk ohälsa hos barn och unga. Som framhålls i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 ska utsatta barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten stödjas till att få samma möjlighet till skolgång som andra barn och unga. Exempelvis löper barn med funktionsnedsättning hög risk att inte få det stöd de behöver och har rätt till i sin utbildning, på grund av exempelvis ökad risk för mobbning och kränkningar samt bristande tillgänglighet till både undervisningslokaler och pedagogiska resurser. Ojämlika villkor skapar hinder för delaktighet och därför bör socialtjänstens insatser bidra inte bara till att avhjälpa social problematik utan också till en fungerande skolgång.

Jämställdhetsanalys

Diagnoserna ADHD och Asperger är vanligare bland pojkar och män än bland flickor och kvinnor, men mörkertalet bland flickor är förmodligen stort. Flickor är ofta inte lika utåtagerande som pojkar. De har lika många symtom, men inte samma intensitet. Det är vanligare att flickor har mer problem med uppmärksamhet och koncentration, medan pojkar oftare är överaktiva. Kvinnor med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) har i vuxen ålder ofta andra psykiatriska problem som döljer funktionsnedsättning.

Under maj 2020 genomförde Riksförbundet Attention en enkätundersökning riktad till flickor och kvinnor med NPF-diagnos och deras anhöriga. Syftet var att ta reda på mer om situationen för flickor och kvinnor med NPF-diagnos, om psykisk ohälsa, vad det kan bero på och vad de önskar kunde göras bättre. Över 2 500 personer besvarade enkäten och bland annat framkom det att en stor andel av de flickor och kvinnor med egen NPF-diagnos även lider av eller har upplevt psykisk ohälsa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utredningen visar att det finns ett behov att utveckla samarbetet kring målgruppen unga med LSS-tillhörighet och kompletterande psykiatrisk diagnos mellan stadens beställarenheter inom funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen samt mellan socialtjänsten och skolan. Förvaltningen planerar att genomföra en workshop med temat samhandläggning innehållande bland annat en genomgång av gällande regelverk där även goda exempel lyfts där man har fått till ett bra samarbete kring målgruppen. Workshopen kommer att planeras tillsammans med berörda på stadsdelsförvaltningarna samt med representanter från utbildningsförvaltningen. Stadens barnombudsman och stadens funktionshinderombudsman planeras delta i workshopen så som även några av stadens barnrättssamordnare.

Förvaltningen överlämnar denna rapport till socialnämnden som en redogörelse för budgetuppdraget unga med LSS-tillhörighet och kompletterande psykiatrisk diagnos.